زانکۆی سەڵاحەددین
کۆلیژی زمان
بەشی کوردی
قۆناغی دووەم

مێژووی زمانی کوردی

م.میدیا مراد

٢٠٢٣ـ٢٠٢٤

زمانی سۆمەری

میللەتی سۆمەری لە هەزارەی چوارەمی پێش زاین لەسەر خاکێک لەنێوان دیجلە وفورات دا بەناوی سۆمەر ژیاون، هەندێ لێکۆڵینەوە دەریان خستووە لەسەر خاکی ئێرانی ئێستا لەباکووری گەیلان و مازندەرانەوە تا کەناری دورگەی فارس شوێن پێی ئەم میللەتەی پێوەیە وشەی لەیەکچوو هاوبەش لەنێوان زمانی سۆمەری و زمانی کوردی دا هەیە، وەک:

زمانی سۆمەری	زمانی کوردی
گەل: مەزن ،فراوان	گەلێک/ گەلێ
شاور: خواوەندی شارە	شار
ئیگ/ ئیگی	ئێک/یەک
شوشا	شەش
نین: خواوەندی مێینە	نەنە: داپیرە

زمانی لۆلۆیی

لۆلۆییەکان نەتەوەیەک بوونە لە ڕیزە چیای زاگرۆس لە حەلوان (زەهاو) شارەزوور وسلێمانی نیشتەجێ بوونە لێکۆڵەران لەو باوەڕەدان کە فەرهەنگ و زاری لوڕی پاشماوەی فەرهەنگ و زمانی لۆلۆن. یەکێک لە بەڵگەکان شێواز و جۆری جل وبەرگی پاشا و خواوەندەکانیانە.

زمانی لۆلۆیی زمانی کوردی

بوم: زەوی بومەلەرزە، بەروبوم

بڵ: خواوەندی خۆشی و شادی/ سەرچاوەی ئاو بڵبەر: گوندێکە لە هەورەمان

بیڵۆ: سەرچاوەیەکی ئاوە

زمانی کاسی

لە ئیلامەوە تا ئۆرارتویەکان شوێنەوار و شوێن پێی کاسییەکان لە نیوەی دووەمی هەزارەی پێش زاین، لە دەوری ڕۆژئاوایی نەجدی ئێرانەوە دەسەڵاتیان گرتەدەست، ئەم میللەتە لە لوڕستانی ئێستا و هەمدان و قەزوین و کاشان و باشوورو دەوروبەری دەریای قەزوین جێگر بوونە توانیویانە بە زۆر بابل بگرنە دەست و ماوەی ٧٥ ساڵ دەسەڵات لە نێوان هەردوو ڕووبار بگرنەدەست.

زمانی کاسی	زمانی کوردی
گیدا	کێخوا/ کدخوا
هویر	هۆز
سور	خۆر/ هۆر
سوریاش: خواوەندی کاسییەکانە	سەریاس:
گوندێکە لە هەورەمان	
	ئاسۆ، ئاگر، ئاتر،
ئاور،ئەهوار، ئایر	

زمانی سوبارتۆ

- نەتەوە و حوکمەتێک بوونە کە سنووری باشووریان لەگەڵ باکوری ڕۆژئاوای ئیلام و سنووری باکووریشیان کێوەکانی ئامارتوس بووە، نەتەوەکانی نائیری (ناهاری) لەم نەتەوەیە بوونە.میسرییەکان پێیان وتووە(ناهاری)، لەتەوراتدا بە ناونیشانی(ئارام ناهارام).
- دێی نیری هەورەمان و نەهرت شەمزینان پاشماوەی ئەوانن، لەکەرکوک و بوغاز پاشماوەی ئەوان دۆزراوەتەوە.
- بەخواوەندیهەتاویان وتووە هوار هەر بەم هۆیەوە پێیان وتراوە هوری/ خوری ، هۆر/ هەوار/ وەر/ خۆر زمانی کوردی دا یەک واتایان هەیە.

- زمانی سوبارتۆ
- هوار
- هوارداتا: بەخشش

زمانی کوردی

خۆر

خورماتوو، توزخورماتوو